

**ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

РІВНЕСЬКИЙ ІНСТИТУТ УНІВЕРСИТЕТУ «УКРАЇНА»

Кафедра економіки, фінансів, обліку та оподаткування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Рівненського інституту
Університету «Україна»

_____ Т.О. Макух
« ____ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.11. ОБЛІК ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

освітня програма: «Облік за видами економічної діяльності»

освітнього рівня бакалавр

галузь знань: 07 Управління та адміністрування

спеціальність: 071 Облік і оподаткування

Обсяг, кредитів: 210/7

Форма підсумкового контролю: залік

Рівне 2023 рік

Робоча програма «Облік за видами економічної діяльності» для студентів за галуззю знань: 07 Управління та адміністрування.
Спеціальність: 071 Облік і оподаткування.

«___» _____ 2023 року - _37_ с.

Розробники: ст.викладач Хомич В.В.

Викладачі: ст.викладач Хомич В.В.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри

Протокол від « 19 » вересня 2023 року № 1

Завідувач кафедри _____ (_____)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої-професійної програми
«Облік за видами економічної діяльності» 2023 р.

— . _____ . 20__ р.

Гаранти освітньої-професійної програми за 2023 р.:

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	20___/20___	20___/20___	20___/20___	20___/20___
Дата засідання кафедри / циклової комісії				
№ протоколу				
Підпис завідувача кафедри / голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу <http://vo.ukraine.edu.ua/> за адресою:
<http://vo.ukraine.edu.ua/course/view.php?id=11182>

Робочу програму перевірено

_____ 20___ р.

Директор

_____ (_____)

Зміст

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	6
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
4.1. Анотація дисципліни.....	13
4.2. Структура навчальної дисципліни.....	13
4.2.1. Тематичний план.....	14
4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни.....	14
4.3. Форми організації занять.....	16
4.3.1. Теми семінарських занять.....	16
4.3.2. Теми практичних занять.....	21
4.3.3. Теми лабораторних занять.....	21
4.3.4. Індивідуальні завдання.....	21
4.3.5. Індивідуальна навчально-дослідна робота.....	21
4.3.6. Теми самостійної роботи студентів.....	21
5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	26
5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.....	26
5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.....	26
5.3. Інклюзивні методи навчання.....	26
6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	27
6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.....	27
6.2. Система оцінювання роботи студентів/аспірантів упродовж семестру.....	27
6.3. Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS.....	27
6.4. Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS.....	27
6.5. Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS.....	27
6.6. Розподіл балів, які отримують студенти.....	27
6.7. Орієнтовний перелік питань до екзамену (заліку).....	27
7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	27
7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для студентів з інвалідністю.....	32
7.2. Глосарій (термінологічний словник).....	32
7.3. Рекомендована література.....	36
7.4. Інформаційні ресурси.....	36
8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	37

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 7	Галузь знань 07 Управління та адміністрування,	Вид дисципліни обов'язкова компонента	
	Спеціальність 071 Облік і оподаткування,	Цикл підготовки загальний	
Модулів – 1	Спеціалізація	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)	Мова викладання, навчання та оцінювання: <u>українська</u>	Семестр	
Загальний обсяг годин – 210		5-й	5-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3/2 самостійної роботи студента – 3/4	Освітній ступінь / освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	30 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		150 год.	202 год.
		Індивідуальні завдання: -	
		Вид семестрового контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 60/210 год.

для заочної форми навчання – 8/202 год.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: формування знань і навичок щодо особливостей ведення обліку та складання звітності у торгівлі, сільському господарстві, автотранспорті та будівництві.

Мета конкретизується у **комплексі завдань навчальної дисципліни**, серед яких пріоритетними є:

- визначення особливостей обліку господарських операцій в різних галузях економіки: на підприємствах торгівлі, сільського господарства, будівництва та в автотранспортних організаціях;
- набуття практичних навичок з складання первинних та загальних бухгалтерських документів, які є специфічними для вищезазначених галузей.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- нормативно-правові особливості господарювання підприємств торгівлі, сільського господарства, автотранспорту та будівництва;
- понятійний та категорійний апарат щодо особливостей обліку на підприємствах різних видів діяльності;
- законодавчо-нормативні документи, які регламентують ведення обліку на підприємствах торгівлі, сільського господарства, автотранспорту та будівництва;
- специфіку порядку організації бухгалтерського обліку на підприємствах торгівлі, сільського господарства, автотранспорту та будівництва.

вміти:

- вирішувати завдання різних видів складності (стереотипних, діагностичних та евристичних) щодо особливостей обліку активів, зобов'язань та капіталу на підприємствах торгівлі, сільського господарства, автотранспорту та будівництва;
- формувати склад витрат, проводити їх групування за економічними елементами та статтями калькуляції на підприємствах різних видів економічної діяльності;
- складати первинні та зведені облікові документи, що регламентують діяльність підприємств різних видів економічної діяльності;
- проводити групування облікової інформації в системі регістрів бухгалтерського обліку;
- вміти складати звітність підприємств торгівлі, сільського господарства, автотранспорту та будівництва.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності загальних програмних компетентностей компонентам освітньої програми «Облік і оподаткування»

	ЗК 1	ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4	ЗК 5	ЗК 6	ЗК 7	ЗК 8	ЗК 9	ЗК 10	ЗК 11	ЗК 12	ЗК 13	ЗК 14	ЗК 15
ОК 2.15	.	.	.	.	.		.						.		

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми «Облік і оподаткування»

	ФК 1	ФК 2	ФК 3	ФК 4	ФК 5	ФК 6	ФК 7	ФК 8	ФК 9	ФК 10	ФК 11	ФК 12	ФК 13	ФК 14	ФК 15	ФК 16	ФК 17	ФК 18	ФК 19	ФК 20	ФК 21	ФК 22
ОК 2.15			.	.		.			.													

**Рядок дисципліни в «Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньої програми «Облік і оподаткування»**

	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 16	ПРН 17	ПРН 18	ПРН 19	ПРН 20	ПРН 21	ПРН 22	ПРН 23	ПРН 24	ПРН 25	ПРН 26
ОК 2.15		.	.	.	.	.																				

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ТОРГІВЛІ

Тема 1. Основні поняття торговельної діяльності

Порядок здійснення торговельної діяльності. Основні поняття торговельної діяльності: торговельна діяльність, роздрібна торгівля, оптова торгівля, ресторанне господарство, товарооборот, оптовий товарооборот, роздрібний товарооборот. Ліцензування і патентування торговельної діяльності. Поняття ліцензії. Види діяльності, що підлягають ліцензуванню. Порядок отримання ліцензій та їх облік. Поняття та види патентів, їх характеристика. Порядок отримання патентів, їх облік. Сертифікація товарів. Поняття штрихового коду та його призначення.

Тема 2. Облік на підприємствах оптової торгівлі

Документальне оформлення надходження і вибуття товарів. Умови перевезення вантажів. Первинна документація, що супроводжує надходження товарів в оптовій торгівлі.

Аналітичний та синтетичний облік товарів. Порядок прийому товарів на складі одержувача, на станції, на складі постачальника. Матеріальна відповідальність та її види. Звітність матеріально відповідальних осіб. Порядок формування первісної (покупної) вартості товарів в оптовій торгівлі. Причини та відображення в обліку нестачі товарів при прийомці. Відображення надходження товарів в оптовій торгівлі в обліку.

Облік транспортно-заготівельних витрат та їх розподіл. Склад транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ). Методи обліку ТЗВ та їх сутність. Порядок відображення в бухгалтерському обліку ТЗВ.

Облік реалізації товарів. Форми реалізації товарів в оптовій торгівлі. Застосування методів визначення собівартості реалізованих товарів в оптовій торгівлі. Визначення фінансового результату від реалізації товарів.

Тема 3. Облік на підприємствах роздрібною торгівлі

Документація з оприбуткування товарів, що оформляється на роздрібному підприємстві. Форми матеріальної відповідальності в роздрібній торгівлі. Аналітичний та синтетичний облік товарів. Порядок складання товарного звіту. Відображення вартості товарів у поточному обліку та у балансі. Відображення надходження товарів у роздрібній торгівлі в обліку. Торгова націнка. Розрахунок торгової націнки та транспортно-заготівельних витрат. Методи, що використовуються для визначення собівартості реалізованих товарів в роздрібній торгівлі. Відображення торгової націнки на рахунках бухгалтерського обліку.

Облік реалізації товарів. Документальне оформлення продажу товарів у роздріб. Відображення обсягу реалізації товарів у роздрібній торгівлі на рахунках бухгалтерського обліку. Застосування реєстраторів розрахункових операцій (РРО) у роздрібній торгівлі. Порядок проведення інкасації готівки. Відображення у бухгалтерському обліку операцій з інкасації грошових коштів. Здійснення розрахункових операцій у роздрібній торгівлі з використанням банківських платіжних карток (БПК): порядок застосування платіжних терміналів; відображення розрахункових операцій за товари за допомогою БПК в обліку.

Тема 4. Облік витрат діяльності торговельного підприємства. Облік інших товарних операцій

Облік витрат діяльності. Склад витрат торговельної діяльності. Відображення фактичної собівартості реалізованих товарів у бухгалтерському обліку. Склад адміністративних витрат, витрат на збут, інших витрат операційної діяльності у торговельному підприємстві та їх відображення у бухгалтерському обліку. Облік повернення товарів. Облік надання знижок. Відображення отриманих від постачальників та наданих покупцям знижок в оптовій та роздрібній торгівлі в обліку. Облік реалізації товарів у кредит та з розстрочкою платежу. Облік в комісійній торгівлі. Обмін подібними та неподібними активами. Відображення доходу та витрат за бартерними договорами в обліку. Тара під товаром, інвентарна тара, заставна тара. Класифікація тари. Аналітичний та синтетичний облік тари. Зворотна і незворотна тара, заставна тара. Відображення операцій з тарою в обліку. Облік товарних витрат і нестач товарів. Порядок проведення інвентаризації та відображення її результатів в обліку та звітності.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Тема 5. Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах

Особливості сільськогосподарського виробництва, що зумовлюють ведення обліку. Визначення особливостей сільськогосподарського виробництва. Класифікація об'єктів обліку виробничих витрат у сільськогосподарському виробництві.

Об'єкти калькулювання продукції та калькуляційні одиниці сільськогосподарських підприємств. Виділення об'єктів калькулювання продукції та калькуляційних одиниць у рослинництві та тваринництві.

Склад фінансових результатів у сільськогосподарському виробництві.

Тема 6. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції рослинництва

Первинна документація з обліку виробничих витрат і виходу продукції рослинництва. Класифікація первинної документації, порядок її оформлення. Обробка первинної документації рослинництва.

Аналітичний та синтетичний облік в рослинництві. Організація аналітичного обліку виробництва сільськогосподарської продукції в рослинництві. Синтетичні рахунки, призначені для обліку витрат і виходу продукції рослинництва.

Облік витрат та незавершеного виробництва в рослинництві. Склад статей калькуляції. Особливості обліку незавершеного виробництва у рослинництві.

Калькулювання окремих видів продукції рослинництва. Об'єкти калькулювання собівартості: основна та супутня продукція. Послідовність визначення собівартості продукції. Обчислення собівартості окремих видів сільськогосподарської продукції рослинництва.

Тема 7. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції тваринництва

Первинна документація з обліку витрат і виходу продукції тваринництва. Групи первинної документації у тваринництві, порядок її оформлення. Обробка первинної документації тваринництва.

Аналітичний та синтетичний облік в тваринництві. Аналітичний облік виробництва сільськогосподарської продукції в тваринництві за номенклатурою об'єктів обліку та статей витрат. Синтетичний облік витрат і виходу продукції тваринництва.

Облік витрат та незавершеного виробництва в тваринництві. Склад статей калькуляції у тваринництві. Особливості обліку незавершеного виробництва у рослинництві. Поняття "приріст живої маси", "приріст тварин".

Калькулювання окремих видів продукції тваринництва. Об'єкти калькулювання собівартості у тваринництві. Послідовність визначення собівартості основної продукції тваринництва. Обчислення собівартості окремих видів продукції тваринництва.

Тема 8. Облік інших операцій на сільськогосподарських підприємствах

Облік допоміжних виробництв. Об'єкти обліку виробничих витрат та об'єкти калькулювання в допоміжних виробництвах. Аналітичний та синтетичний облік допоміжного виробництва. Склад витрат допоміжного виробництва за видами виробництв.

Особливості інвентаризації на сільськогосподарських підприємствах. Порядок проведення інвентаризації на сільськогосподарських підприємствах. Документація з інвентаризації. Відображення у бухгалтерському обліку результатів інвентаризації у сільськогосподарському виробництві.

Порядок закриття рахунків обліку на сільськогосподарських підприємствах. Порядок закриття рахунків бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах. Розподіл загальновиробничих витрат у сільськогосподарському виробництві. Розрахунок калькуляційних різниць та порядок їх списання.

Облік у фермерських господарствах. Особливості обліку у фермерських господарствах.

Фінансова і статистична звітність сільськогосподарських підприємств. Склад фінансової і статистичної звітності сільськогосподарських підприємств. Строки подання, порядок складання фінансової і статистичної звітності.

Особливості оподаткування сільськогосподарських підприємств. Особливості оподаткування сільськогосподарських підприємств. Порядок розрахунку, терміни подання звітності та терміни сплати фіксованого сільськогосподарського податку та плати за землю.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА АВТОТРАНСПОРТНИХ ТА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Тема 9. Загальна характеристика автотранспортних підприємств. Облік рухомого складу транспортних засобів

Класифікація транспортних засобів. Інвентарна нумерація основних засобів. Документи з обліку рухомого складу.

Придбання автомобіля. Документи необхідні для оформлення купівлі – продажу автомобіля. Митне оформлення транспортних засобів при їх надходженні. Тимчасове ввезення автотранспорту на територію України. Митні платежі. Бухгалтерський облік придбання автомобіля у юридичної особи на території України. Облік придбання автомобіля у фізичної особи. Облік внесення автомобіля до статутного капіталу. Облік безоплатного отримання автомобіля. Облік оренди транспортних засобів.

Облік амортизації (зносу) основних засобів. Методи нарахування амортизації згідно П(С)БО7. Прямолінійний метод. Метод зменшення залишкової вартості. Метод прискореного зменшення залишкової вартості. Кумулятивний метод. Виробничий метод.

Облік технічного обслуговування автомобілів. Періодичність технічного обслуговування транспортних засобів. Облік ремонту транспортних засобів. Документування ремонтів при підрядному способі виконання робіт. Контроль за технічним станом рухомого складу. Система контролю за технічним станом.

Облік вибуття транспортних засобів. Облік реалізації автомобілів. Облік ліквідації транспортних засобів.

Тема 10. Облік запасів на автотранспортних підприємствах

Поняття, класифікація і оцінка запасів АТП. Оцінка запасів за первісною собівартістю. Документування руху запасів АТП. Перелік форм, які застосовуються для обліку запасів на АТП. Документування надходження запасів. Організація документообігу при оперативно – бухгалтерській (сальдовій) системі обліку запасів. Документування відпуску запасів.

Облік паливно–мастильних матеріалів. Первинні документи з обліку ПММ. Облік надходження паливно–мастильних матеріалів. Описка наливу за готівкою. Описка наливу за безготівковий розрахунок. Норми витрачення ПММ. Базові лінійні норми витрат наливу для автомобілів загального призначення. Відпуск паливно–мастильних матеріалів. Розрахунок фактичної собівартості відпуску наливу. Реалізація ПММ. Інвентаризація.

Поняття запасних частин та їх облік. Відображення операцій з руху запасних частин. Облік автомобільних шин. Відображення наявності та руху запасних частин на рахунках бухгалтерського обліку.

Поняття та класифікація МШП. Характеристика рахунків та обліку оборотних МШП. Форми первинних облікових документів з обліку МШП.

Контроль за нормуванням і використанням оборотних засобів на автотранспорті.

Тема 11. Облік реалізації послуг на автотранспортних підприємствах

Облік надання послуг з вантажних перевезень. Особливості здійснення автоперевезень вантажів (оформлення договору, докумен-тальне оформлення здійснення автоперевезень). Відображення в бухгалтерському обліку надання послуг з автоперевезень вантажів. Особливості транспортно-експедиторської діяльності підприємств: дого-вірні відносини, документальне оформлення, особливості обліку.

Облік надання послуг з пасажирських перевезень. Особли-вості здійснення пасажирських автоперевезень (права та обов'язки авто-перевізника, автостанції, пасажирів та водія автобуса, документальне оформлення обліку пасажирських перевезень). Аналітичний та синтетичний облік квитків. Відображення в бухгалтерському обліку надання послуг з пасажирських автоперевезень у автоперевізника та автостанції.

Облік доходів та витрат діяльності автотранспортних підприємств. Особливості формування та склад собівартості перевезень (робіт, послуг) на автотранспорті. Методи обліку витрат на автотранс-портних підприємствах. Особливості відображення в обліку цільового фінансування на перевезення пільгових категорій громадян.

Особливості оподаткування на автотранспортних під-приємствах. Збір за першу реєстрацію автотранспортних засобів: платники, об'єкти, база оподаткування, ставки, пільги, період сплати, розрахунок, відображення в обліку. Екологічний податок: платники, податкові агенти, ставки. Особливості складання фінансової, податкової та статистичної звітності автотранспортних підприємств.

Тема 12. Основи побудови обліку на будівельних підприємствах

Загальні принципи діяльності будівельних підприємств. Особливості будівельного виробництва, що зумовлюють ведення обліку. Ліцензування будівельної діяльності: види робіт, необхідні документи для отримання ліцензії, відображення в обліку. Вимоги до забудови територій. Склад та види кошторисної документації у будівництві.

Способи виконання будівельно-монтажних робіт та укладання договорів в будівництві. Особливості підрядного, господарського та змішаного способів будівництва. Права та обов'язки замовника, підрядника та субпідрядника, взаємовідносини між ними. Основні умови та особливості складання договору підряду.

Тема 13. Облік у підрядника. Облік у забудовника

Облік будівельних матеріалів. Аналітичний та синтетичний облік матеріалів на будівельному підприємстві. Документальне оформлення наявності та руху матеріалів у будівництві. Облік придбання, списання у виробництво та реалізації зайвих матеріалів. Особливості обліку операцій з матеріалами замовника. Особливості проведення інвентаризації будівельних матеріалів.

Особливості формування собівартості будівельно-монтажних робіт. Класифікація витрат будівельного підприємства. Склад витрат при формуванні собівартості будівельно-монтажних робіт, їх документальне оформлення. Методи обліку витрат у будівництві.

Особливості обліку незавершеного виробництва у будівництві. Облік витрат та надання взаємних послуг у генпідрядника та субпідрядника.

Визнання доходів і витрат за будівельними контрактами. Критерії визнання доходів і витрат для будівельних контрактів з різними видами ціноутворення. Складові доходу від будівельного контракту, їх характеристика. Особливості методів визначення ступеню завершеності робіт на дату балансу. Виникнення валової заборгованості замовників або замовникам та особливості їх відображення в обліку та звітності будівельних підприємств.

Облік довгострокових контрактів у будівництві. Умови тривалості довгострокового контракту у будівництві. Особливості розрахунку сум, що включаються до складу валового доходу звітного періоду. Методика визначення розрахункового валового доходу та проведення перерахунку податкових зобов'язань при виконанні довгострокового договору.

Звітність будівельних організацій. Особливості складання фінансової, податкової та статистичної звітності будівельного підприємства.

Облік у забудовника. Синтетичний та аналітичний облік будівництва у забудовника. Особливості обліку при здійсненні будівництва господарським та підрядним способами.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні: «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», «Фінансовий облік», «Економіка підприємства», «Звітність підприємств та розкриття інформації з міжнародних стандартів фінансової звітності», «Статистика», «Менеджмент».

Міжпредметні зв'язки. Дисципліна тісно пов'язана з такими курсами, як «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», «Фінансовий облік», «Звітність підприємств та розкриття інформації з міжнародних стандартів фінансової звітності», «Управлінський облік та прикладні програмні рішення в аудиті», «Облік у зарубіжних країнах».

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	Усього	аудиторна					с.р.	Усього	аудиторна					с.р.	
		у тому числі							у тому числі						
		л	сем	пр	лаб	інд			л	сем	пр	лаб	інд		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Змістовий модуль 1. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ТОРГІВЛІ															
Тема 1. Основні поняття торговельної діяльності	12	2		2			8								АР: опитування СР: експрес-тестування
Тема 2. Облік на підприємствах оптової торгівлі	12	2		2			8								АР: опитування СР: експрес-тестування
Тема 3. Облік на підприємствах роздрібно торгівлі	26	4		4			18								АР: опитування СР: експрес-тестування
Тема 4. Облік витрат діяльності торговельного підприємства. Облік інших товарних операцій	40	2		6			30								АР: опитування СР: експрес-тестування
Разом за змістовим модулем 1	90	12		14			64								
Змістовий модуль 2. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ															
Тема 5. Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах	15	2		2			11								АР: виконання практичного завдання СР: експрес-тестування
Тема 6. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції рослинництва	10	2		2			6								АР: виконання практичного завдання СР: експрес-тестування
Тема 7. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції тваринництва	10	2		1			7								АР: виконання практичного завдання СР: експрес-тестування

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Тема 8. Облік інших операцій на сільськогосподарських підприємствах	10	2		1			7								АР: виконання практичного завдання СР: експрес-тестування
Разом за змістовим модулем 2	45	8		6			31								
Змістовий модуль 3. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА АВТОТРАНСПОРТНИХ ТА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ															
Тема 9. Загальна характеристика автотранспортних підприємств. Облік рухомого складу транспортних засобів	15	2		2			11								АР: виконання практичного завдання СР: експрес-тестування
Тема 10. Облік запасів в автотранспортних підприємствах	15	2		2			11								АР: виконання практичного завдання СР: експрес-тестування
Тема 11. Облік реалізації послуг в АТП	15	2		2			11								АР: виконання практичного завдання СР: експрес-тестування
Тема 12. Основи побудови обліку у будівельних підприємствах	15	2		2			11								АР: виконання практичного завдання СР: експрес-тестування
Тема 13. Облік у підрядника. Облік у забудовника	15	2		2			11								АР: виконання практичного завдання СР: експрес-тестування
Разом за змістовим модулем 3	75	10		10			55								
Разом за семестр	210	30		30			150								

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни «Облік за видами економічної діяльності»

Разом: 210 год., лекції – 30 год., практичні заняття – 30 год., самостійна робота –150 год.

Модулі	Змістовий модуль 1. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ТОРГІВЛІ			
	1	2	3	4
Теми лекцій	Тема 1. Основні поняття торговельної діяльності	Тема 2. Облік на підприємствах оптової торгівлі	Тема 3. Облік на підприємствах роздрібною торгівлі	Тема 4. Облік витрат діяльності торговельного підприємства. Облік інших товарних операцій
Самостійна робота	10 балів			
Види поточного контролю	Модульний контроль (15 балів)			

Модулі	Змістовий модуль 2. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ			
	1	2	3	4
Теми лекцій	Тема 5. Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах	Тема 6. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції рослинництва	Тема 7. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції тваринництва	Тема 8. Облік інших операцій на сільськогосподарських підприємствах
Самостійна робота	5 балів			
Види поточного контролю	Модульний контроль (15 балів)			

контролю					
Модулі	Змістовий модуль 3. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА АВТОТРАНСПОРТНИХ ТА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ				
	1	2	3	4	5
Теми лекцій	Тема 9. Загальна характеристика автотранспортних підприємств. Облік рухомого складу транспортних засобів	Тема 10. Облік запасів в автотранспортних підприємствах	Тема 11. Облік реалізації послуг в АТП	Тема 12. Основи побудови обліку у будівельних підприємствах	Тема 13. Облік у підрядника. Облік у забудовника
Самостійна робота	20 балів				
Види поточного контролю	Модульний контроль (10 балів)				
Підсумковий контроль	Залік				

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми практичних занять

денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ТОРГІВЛІ		
	Тема 1. Основні поняття торговельної діяльності	
1	Заняття 1. Порядок здійснення торговельної діяльності. Ліцензування і патентування торговельної діяльності. Поняття та види патентів, їх характеристика. Порядок отримання патентів, їх облік. Сертифікація товарів.	2
	Тема 2. Облік на підприємствах оптової торгівлі	
2	Заняття 2. Завдання й основні принципи організації бухгалтерського обліку в підприємствах оптової торгівлі. Документальне оформлення та облік надходження товарів. Поняття про оптовий товарообіг. Документальне оформлення та облік операцій реалізації та відпуску товарів зі складів. Організація обліку товарів у місцях зберігання та в бухгалтерії. Звітність матеріально-відповідальних осіб по товарам і тарі. документування та облік товарних втрат. Інвентаризація товарів і тари. Порядок проведення, документального оформлення та обліку її результатів.	2
	Тема 3. Облік на підприємствах роздрібною торгівлі	
3	Заняття 3. Завдання бухгалтерського обліку товарних операцій. Організація обліку товарів в залежності від організації матеріальної відповідальності. Види роздрібних цін. Структура роздрібною ціни. Визначення купівельної вартості товарів і вартості по цінам реалізації, торгової націнки. Документальне оформлення та облік надходження товарів. Документальне оформлення та облік реалізації товарів. Розрахунок товарної надбавки на реалізовані товари.	2
	Тема 3. Облік на підприємствах роздрібною торгівлі	
4	Заняття 4. Документальне оформлення та облік товарних втрат. Документальне оформлення та облік переоцінки товарів. Документальне оформлення та облік надходження та вибуття тари. Звітність матеріально-відповідальних осіб по товарам і тарі. Інвентаризація товарів і тари.	2
	Тема 4. Облік витрат діяльності торговельного підприємства. Облік інших товарних операцій	
5	Заняття 5. Характеристика ресторанного господарства. Калькулювання вартості страв. Документальне оформлення та облік надходження та вибуття продуктів, покупних товарів та продукції власного виробництва. Звітність матеріально-відповідальних осіб. Бухгалтерський облік товарних операцій у коморі, на кухні, структурних підрозділах роздрібною торгівлі.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
6	Тема 4. Облік витрат діяльності торговельного підприємства. Облік інших товарних операцій Заняття 6. Бухгалтерський облік операцій з реалізації товарів у кредит. Бухгалтерський облік операцій виїзної торгівлі. Бухгалтерський облік продажу товарів на замовлення та вдома у покупців. Бухгалтерський облік продажу товарів через Інтернет.	2
7	Тема 4. Облік витрат діяльності торговельного підприємства. Облік інших товарних операцій Заняття 7. Поняття та форми посередництва. Документальне оформлення операцій у комісійній торгівлі. Відображення в обліку операцій у комісійній торгівлі. Бухгалтерський облік витрат на проведення рекламних заходів. Бухгалтерський облік операцій з повернення товарів. Бухгалтерський облік операцій з тарою. Інвентаризація товарів. Бухгалтерський облік і оподаткування переоцінки товарів. Звітність матеріально відповідальних осіб.	2
	Всього	14
Змістовий модуль 2. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ		
8	Тема 5. Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах Заняття 8. Суб'єкти господарювання у сфері сільського господарства. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку у сільськогосподарських підприємствах. Порядок організації бухгалтерського обліку у сільськогосподарських підприємствах.	2
9	Тема 6. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції рослинництва Заняття 9. Класифікація об'єктів обліку і витрат у рослинництві. Облік витрат на утримання й експлуатацію сільськогосподарської техніки. Облік загальновиробничих витрат. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції рослинництва. Облік доходів від реалізації сільськогосподарської продукції у рослинництві.	1
10	Тема 7. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції тваринництва Заняття 10. Облік виробничих запасів у тваринництві. Облік кормів. Облік надходження і вибуття тварин. Документальне оформлення та облік приплоду, приросту живої ваги тварин. Економічний зміст виробничих витрат та їх класифікація у тваринництві.	1
11	Тема 8. Облік інших операцій на сільськогосподарських підприємствах Заняття 11. Облік загальновиробничих витрат. Облік адміністративних витрат. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції тваринництва. Облік реалізації продукції тваринництва. Облік доходів і фінансових результатів. Облік розрахунків за податками і платежами.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Всього	6
Змістовий модуль 3.		
12	Тема 9. Загальна характеристика автотранспортних підприємств. Облік рухомого складу транспортних засобів Заняття 12. Класифікація транспортних засобів. Документи з обліку рухомого складу. Документи необхідні для оформлення купівлі –продажу автомобіля. Митне оформлення транспортних засобів при їх надходженні. Тимчасове ввезення автотранспорту на територію України. Митні платежі. Бухгалтерський облік придбання автомобіля у юридичної особи на території України. Облік придбання автомобіля у фізичної особи.	1
13	Тема 9. Загальна характеристика автотранспортних підприємств. Облік рухомого складу транспортних засобів Заняття 13. Облік внесення автомобіля до статутного капіталу. Облік безоплатного отримання автомобіля. Облік оренди транспортних засобів. Облік амортизації (зносу) основних засобів. Методи нарахування амортизації згідно П(С)БО7. Облік технічного обслуговування автомобілів. Облік ремонту транспортних засобів. Документування ремонтів при підрядному способі виконання робіт.	1
14	Тема 10. Облік запасів в автотранспортних підприємствах Заняття 14. Поняття, класифікація і оцінка запасів АТП. Оцінка запасів за первісною собівартістю. Документування руху запасів АТП. Документування надходження запасів. Організація документообігу при оперативно – бухгалтерській (сальдовій) системі обліку запасів. Документування відпуску запасів. Облік паливно–мастильних матеріалів. Первинні документи з обліку ПММ. Облік надходження паливно–мастильних матеріалів. Норми витрачення ПММ. Розрахунок фактичної собівартості відпуску наливу. Реалізація ПММ. Інвентаризація..	1
15	Тема 10. Облік запасів в автотранспортних підприємствах Заняття 15. Поняття запасних частин та їх облік. Відображення операцій з руху запасних частин. Облік автомобільних шин. Відображення наявності та руху запасних частин на рахунках бухгалтерського обліку. Поняття та класифікація МШП. Характеристика рахунків та обліку оборотних МШП. Форми первинних облікових документів з обліку МШП. Контроль за нормуванням і використанням оборотних засобів на автотранспорті.	1
16	Тема 11. Облік реалізації послуг в АТП Заняття 16. Облік вибуття транспортних засобів. Облік реалізації автомобілів. Облік ліквідації транспортних засобів.	1
17	Тема 11. Облік реалізації послуг в АТП Заняття 17. Облік доходів та витрат діяльності автотранспортних підприємств. Особливості формування та склад собівартості перевезень (робіт, послуг) на автотранспорті.	1

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
18	Тема 12. Основи побудови обліку у будівельних підприємствах Заняття 18. Особливості будівельного виробництва, що зумовлюють ведення обліку. Документальне оформлення та контроль за витрачанням виробничих запасів. Облік витрат будівельної організації та визначення собівартості будівельно-монтажних робіт. Документальне оформлення та облік використання будівельних машин і механізмів.	1
19	Тема 12. Основи побудови обліку у будівельних підприємствах Заняття 19. Облік створення і використання тимчасових не титульних споруд і пристроїв. Облік загальновиробничих витрат підрядних будівельних підприємств. Особливості обліку незавершеного виробництва у будівництві. Визнання доходів і витрат за будівельними контрактами. Облік реалізації виконаних робіт і розрахунків з замовниками.	1
20	Тема 13. Облік у підрядника. Облік у забудовника Заняття 20. Облік будівельних матеріалів. Аналітичний та синтетичний облік матеріалів на будівельному підприємстві. Документальне оформлення наявності та руху матеріалів у будівництві. Облік придбання, списання у виробництво та реалізації зайвих матеріалів. Особливості обліку операцій з матеріалами замовника. Особливості проведення інвентаризації будівельних матеріалів. Особливості формування собівартості будівельно-монтажних робіт. Визнання доходів і витрат за будівельними контрактами. Визнання доходів і витрат за будівельними контрактами.	1
21	Тема 13. Облік у підрядника. Облік у забудовника Заняття 21. Класифікація витрат будівельного підприємства. Склад витрат при формуванні собівартості будівельно-монтажних робіт, їх документальне оформлення. Методи обліку витрат у будівництві. Особливості обліку незавершеного виробництва у будівництві. Облік витрат та надання взаємних послуг у генпідрядника та субпідрядника. Облік довгострокових контрактів у будівництві. Звітність будівельних організацій. Синтетичний та аналітичний облік будівництва у забудовника. Особливості обліку при здійсненні будівництва господарським та підрядним способами.	1
	Всього	10
Разом		30

4.3.2. Теми самостійної роботи студентів

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення дисципліни. Її зміст визначений робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, словниками тощо. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять.

Зміст СРС з дисципліни складається з таких видів роботи:

- 1) підготовка до аудиторних занять – лекцій;
- 2) самостійне опрацювання матеріалу навчальної дисципліни, запропонованого викладачем, згідно з навчально-тематичним планом;
- 3) підготовка до тестового контролю та заліку.

№, з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Основні поняття торговельної діяльності Види цін та ціноутворення в торгівлі. Оперативні процеси в магазині та правила торговельного обслуговування населення. Порядок реєстрації готівкових операцій.	8
2	Тема 2. Облік на підприємствах оптової торгівлі Договори як передумова здійснення господарських операцій в торгівлі. Ліцензування та патентування торговельної діяльності. Сертифікація товарів. Договори як передумова здійснення господарських операцій в торгівлі. Особливості бухгалтерського обліку операцій з продажу товарів з використанням платіжних карток. Організація обліку товарів на оптових базах.	8
3	Тема 3. Облік на підприємствах роздрібної торгівлі Правила торговельного обслуговування населення. Організація приймання товару на підприємстві роздрібної торгівлі. Документальне оформлення надходження товарів у роздрібній торгівлі. Бухгалтерський облік операцій з внутрішнього переміщення товарів Бухгалтерський облік продажу товарів через торговельні апарати. Податковий облік операцій щодо придбання товарів на підприємствах роздрібної торгівлі.	18
4	Тема 4. Облік витрат діяльності торговельного підприємства. Облік інших товарних операцій Бухгалтерський облік витрат на проведення рекламних заходів. Бухгалтерський облік операцій з реалізації товарів у кредит. Бухгалтерський облік операцій з реалізації товарів за схемою пов'язаного кредитування. Бухгалтерський облік операцій виїзної торгівлі. Бухгалтерський облік реалізації товарів поштою. Бухгалтерський облік продажу товарів на замовлення та вдома у покупців. Бухгалтерський облік продажу товарів за зразками. Бухгалтерський облік продажу товарів через Інтернет. Бухгалтерський облік фірмової торгівлі. Документальне оформлення операцій у комісійній торгівлі. Відображення в обліку операцій у комісійній торгівлі. Бухгалтерський облік витрат на проведення рекламних заходів.	30

	Бухгалтерський облік операцій з повернення товарів. Бухгалтерський облік операцій з тарою. Інвентаризація товарів. Бухгалтерський облік і оподаткування переоцінки товарів. Звітність матеріально відповідальних осіб.	
5	Тема 5. Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах Суб'єкти господарювання у сфері сільського господарства. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку у сільськогосподарських підприємствах. Порядок організації бухгалтерського обліку у сільськогосподарських підприємствах. Поняття, визнання та класифікація довгострокових біологічних активів. Оцінка, переоцінка й амортизація довгострокових біологічних активів. Бухгалтерський облік надходження довгострокових біологічних активів. Бухгалтерський облік вибуття довгострокових біологічних активів. Поняття, визнання та класифікація поточних біологічних активів. Оцінка та переоцінка поточних біологічних активів. Інвентаризація біологічних активів як метод господарського контролю за їх збереженням.	11
6	Тема 6. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції рослинництва Бухгалтерський облік поточних біологічних активів рослинництва. Калькулювання собівартості продукції зернових культур. Порядок коригування планової собівартості продукції рослинництва до фактичної собівартості в кінці року.	6
7	Тема 7. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції тваринництва Бухгалтерський облік поточних біологічних активів тваринництва. Калькулювання собівартості продукції великої рогатої худоби молочного напрямку. Калькулювання собівартості продукції великої рогатої худоби м'ясного напрямку. Калькулювання собівартості продукції свинарства. Калькулювання собівартості продукції птахівництва. Порядок коригування планової собівартості продукції тваринництва до фактичної собівартості в кінці року.	7
8	Тема 8. Облік інших операцій на сільськогосподарських підприємствах Нормативне забезпечення бухгалтерського обліку земель сільськогосподарського призначення. Визнання, класифікація, оцінка та переоцінка земель сільськогосподарського призначення. Методика бухгалтерського обліку земель сільськогосподарського призначення та операцій з ними. Загальні положення оподаткування сільськогосподарських підприємств. Порядок нарахування та сплати фіксованого сільськогосподарського податку. Плата за землю. Оподаткування сільськогосподарських підприємств податком на додану вартість. Відповідальність за порушення податкового законодавства. Фінансова звітність сільськогосподарських підприємств. Податкова звітність сільськогосподарських підприємств. Галузеві особливості складання та подання статистичної звітності сільськогосподарськими підприємствами.	7
9	Тема 9. Загальна характеристика автотранспортних підприємств. Облік рухомого складу транспортних засобів Права та зобов'язання автоперевізників. Документи, необхідні автоперевізнику та водію для здійснення перевезень. Види перевезень,	11

	що належать ліцензуванню. Документи, необхідні для отримання ліцензії автопідприємством. Відображення в обліку отримання та списання ліцензій на автотранспортних підприємствах. Система штрафування за порушення транспортного законодавства. Документи, необхідні для реєстрації транспортного засобу в органах ДАІ, та етапи такої реєстрації. Склад первісної вартості автомобіля при різних варіантах його отримання. Особливості відображення в обліку придбання легкового та вантажного автомобіля. Відображення в обліку безоплатного одержання автомобіля, за бартером (обмін подібними та неподібними активами), внесок до статутного капіталу підприємства, придбання автомобіля на умовах товарного кредиту, придбання автомобіля на запчастини. Особливості технічного обслуговування та ремонту автомобілів, їх облік. Особливості операційної та фінансової оренди автомобіля: облік в орендаря та орендодавця. Вибуття основних засобів (ліквідація, реалізація, внесок до статутного капіталу іншого підприємства): особливості відображення в обліку.	
10	Тема 10. Облік запасів в автотранспортних підприємствах Документальне оформлення та особливості відображення в обліку придбання ПММ для легкових та вантажних автомобілів (оплата з поточного рахунку, через підзвітних осіб). Особливості відображення в обліку застосування паливних карток. Списання ПММ: розрахунок списання, документальне оформлення, відображення в обліку. Облік нестач ПММ. Аналітичний облік шин та акумуляторних батарей. Особливості придбання запчастин в обліку на автопідприємстві. Списання шин та акумуляторних батарей: розрахунок норм експлуатації, документальне оформлення, відображення в обліку.	11
11	Тема 11. Облік реалізації послуг в автотранспортних підприємствах Особливості формування та склад собівартості перевезень (робіт, послуг) на автотранспорті. Методи обліку витрат на автотранспортних підприємствах. Особливості відображення в обліку цільового фінансування на перевезення пільгових категорій громадян. Збір за першу реєстрацію автотранспортних засобів: платники, об'єкти, база оподаткування, ставки, пільги, період сплати, розрахунок, відображення в обліку. Екологічний податок: платники, податкові агенти, ставки. Особливості складання фінансової, податкової та статистичної звітності автотранспортних підприємств.	11
12	Тема 12. Основи побудови обліку у будівельних підприємствах Особливості будівельного виробництва, що зумовлюють ведення обліку. Ліцензування будівельної діяльності: види робіт, необхідні документи для отримання ліцензії, відображення в обліку. Вимоги до забудови територій. Склад та види кошторисної документації у будівництві. Особливості підрядного, господарського та змішаного способів будівництва. Права та обов'язки замовника, підрядника та субпідрядника, взаємовідносини між ними. Основні умови та особливості складання договору підряду.	11
13	Тема 13. Облік у підрядника. Облік у забудовника Документальне оформлення наявності та руху матеріалів у будівництві. Облік придбання, списання у виробництво та реалізації зайвих матеріалів. Особливості обліку операцій з матеріалами замовника. Особливості проведення інвентаризації будівельних матеріалів.	11

	Класифікація витрат будівельного підприємства. Склад витрат при формуванні собівартості будівельно-монтажних робіт, їх документальне оформлення. Методи обліку витрат у будівництві. Особливості обліку незавершеного виробництва у будівництві. Облік витрат та надання взаємних послуг у генпідрядника та субпідрядника. Критерії визнання доходів і витрат для будівельних контрактів з різними видами ціноутворення. Складові доходу від будівельного контракту, їх характеристика. Особливості методів визначення ступеню завершеності робіт на дату балансу. Виникнення валової заборгованості замовників або замовникам та особливості їх відображення в обліку та звітності будівельних підприємств. Умови тривалості довгострокового контракту у будівництві. Особливості розрахунку сум, що включаються до складу валового доходу звітного періоду. Методика визначення розрахункового валового доходу та проведення перерахунку податкових зобов'язань при виконанні довгострокового договору. Особливості складання фінансової, податкової та статистичної звітності будівельного підприємства.	
Разом		150

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Форми контролю	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ТОРГІВЛІ			
Тема 1. Основні поняття торговельної діяльності (8 год.)	Співбесіда	2	I-II
Тема 2. Облік на підприємствах оптової торгівлі (8 год.)	Співбесіда	2	III-IV
Тема 3. Облік на підприємствах роздрібно́ї торгівлі (18 год.)	Співбесіда	2	V-VI
Тема 4. Облік витрат діяльності торговельного підприємства. Облік інших товарних операцій (30 год.)	Співбесіда	4	VII-VIII
Всього: 64 год.	Всього: 10 балів		
Змістовий модуль 2. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ			
Тема 5. Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах(11 год.)	Співбесіда	1	IX
Тема 6. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції рослинництва (6год.)	Співбесіда	1	X-XI
Тема 7. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції тваринництва (7 год.)	Співбесіда	1	XII-XIII
Тема 8. Облік інших операцій на сільськогосподарських підприємствах (7 год.)	Співбесіда	2	XIV- XV
Всього: 31 год.	Всього: 5 балів		
Змістовий модуль 3. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА АВТОТРАНСПОРТНИХ ТА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ			
Тема 9. Загальна характеристика автотранспортних підприємств. Облік рухомого складу транспортних засобів (11 год.)	Співбесіда	4	I-II
Тема 10. Облік запасів в автотранспортних підприємствах (11 год.)	Співбесіда	4	III-IV
Тема 11. Облік реалізації послуг в АТП (11 год.)	Співбесіда	4	V-VII
Тема 12. Основи побудови обліку у будівельних підприємствах (11 год.)	Співбесіда	4	VIII-IX
Тема 13. Облік у підрядника. Облік у забудовника (11 год.)	Співбесіда	4	X-XI
Всього: 55 год.	Всього: 20 балів		
Разом за семестр: 150 год.	Разом за семестр: 35 балів		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

При вивченні навчальної дисципліни використовуються комплекс загальних методів навчання: словесні (лекція; опитування, бесіда); практичні (виконання практичних завдань); методи самостійної роботи (опрацювання тем, першоджерел по темах, складання глосарія найуживаніших термінів до тем) тощо.

5.2. Інтерактивні, активні методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, лекції-дискусії, робота в малих групах, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, банки візуального супроводу (табл. 5.1).

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається.

Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Таблиця 5.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
Тема 1. Основні поняття торговельної діяльності	Лекція проблемного характеру з питання "Сертифікація товарів", "Державне регулювання цін", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 2. Облік на підприємствах оптової торгівлі	Лекція-дискусія з питання "Документальне оформлення надходження товарів в оптовій торгівлі", банки візуального супроводу
Тема 3. Облік на підприємствах роздрібної торгівлі	Лекція-дискусія з питання "Документальне оформлення надходження товарів у роздрібній торгівлі", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 4. Облік витрат діяльності торговельного підприємства. Облік інших товарних операцій	Лекція проблемного характеру з питання "Облік за договорами доручення. Облік бартерних операцій", міні-лекція з питань "Облік витрат діяльності", "Порядок проведення інвентаризації та відображення її результатів в обліку", лекція-дискусія з питання "Облік в комісійній торгівлі", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 5. Особливості обліку на сільськогосподарських підприємствах	Лекція проблемного характеру з питання "Облік придбання (виращування) довгострокових біологічних активів", міні-лекція з питання "Особливості сільськогосподарського виробництва, що зумовлюють ведення обліку", банки візуального супроводу
Тема 6. Облік витрат та	Лекція проблемного характеру з питання "Облік витрат та

калькулювання собівартості продукції рослинництва	незавершеного виробництва в рослинництві", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 7. Облік витрат та калькулювання собівартості продукції тваринництва	Лекція проблемного характеру з питання "Облік витрат та незавершеного виробництва в тваринництві", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 8. Облік інших операцій на сільськогосподарських підприємствах	Міні-лекція з питання "Особливості інвентаризації на сільськогосподарських підприємствах", Лекція проблемного характеру з питання "Порядок закриття рахунків обліку на сільськогосподарських підприємствах", банки візуального супроводу
Тема 9. Загальна характеристика автотранспортних підприємств. Облік рухомого складу транспортних засобів	Лекція-дискусія з питання "Облік наявності та руху транспортних засобів", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 10. Облік запасів в автотранспортних підприємствах	Міні-лекція з питання "Способи отримання паливно-мастильних матеріалів та їх оформлення в обліку", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 11. Облік реалізації послуг в автотранспортних підприємствах	Міні-лекція з питання "Особливості оподаткування та складання звітності на автотранспортних підприємствах", банки візуального супроводу
Тема 12. Основи побудови обліку у будівельних підприємствах	Лекція-дискусія з питання "Укладання договорів в будівництві", банки візуального супроводу
Тема 13. Облік у підрядника. Облік у забудовника	Міні-лекція з питання "Облік будівельних матеріалів", лекція проблемного характеру "Визнання доходів і витрат за будівельними контрактами", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 3 змістовних модулів.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських (практичних, лабораторних) занять та виконання й захисту індивідуальних завдань і завдань самостійної роботи й має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Він реалізується у формі опитування на семінарських заняттях, обговорення дискусійних питань, виконання практичних/лабораторних завдань, перевірки результатів виконання різноманітних завдань індивідуальної та самостійної роботи (опрацювання питань зазначених тем самостійної роботи, рефератів, джерел по темі та понятійного апарату) тощо.

Поточний контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських (практичних, лабораторних) занять та виконання й захисту індивідуальних завдань і завдань самостійної роботи й має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Він реалізується у формі опитування на семінарських заняттях, обговорення дискусійних питань, виконання практичних/лабораторних завдань, перевірки результатів виконання різноманітних завдань індивідуальної та самостійної роботи (опрацювання питань зазначених тем самостійної роботи, рефератів, джерел по темі та понятійного апарату) тощо.

Загальна сума балів поточного контролю складається з балів, які отримує студент за певну навчальну діяльність – підготовку та виступи на семінарських заняттях,

виконання практичних/лабораторних завдань (25 балів); виконання самостійної роботи (20 балів).

Модульний контроль. Модульний контроль є складником поточного контролю і здійснюється у формі виконання студентом тестів модульних робіт.

За відповідь на семінарському (практичному/лабораторному) занятті виставляється оцінка за чотирибальною системою: «незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно».

Розподіл балів між окремими темами здійснюється залежно від складності й актуальності теми, що вивчається. Викладач може визначати розподіл балів, які отримують студенти, об'єднавши теми змістового модуля.

Загалом, за всі якісно виконані завдання студент може набрати 25 балів.

У період екзаменаційної сесії викладач визначає суму і середню оцінку поточного контролю та проводить переведення оцінок в бали згідно зі шкалою конвертування (max = 25 балів).

"2" – 5	"3,1-3,2" – 11	"4,1" – 16	"4,6"-21
"2,1-2,2" – 6	"3,3 - 3,4" – 12	"4,2" – 17	"4,7" – 22
"2,3-2,4" – 7	"3,5 - 3,6" – 13	"4,3" – 18	"4,8" – 23
"2,5 - 2,6" – 8	"3,7-3,8"- 14	"4,4" – 19	"4,9" - 24
"2,7-2,8" – 9	"3,9 - 4" - 15	"4,5" - 20	"5" - 25
"2,9-3" – 10			

Самостійна робота. Максимальна кількість балів ставиться за якість виконання самостійних завдань та вміння їх представити. Наприклад: після виконання самостійно певного завдання відбувається обговорення і виставляється оцінка за чотирибальною системою: «незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно». Відповідно, «відмінно» – виставляється 13-15 балів, за «добре» – 7-10 балів, «задовільно» – 3-6 балів, «незадовільно» – 0-2 балів.

Модульний контроль. Модульні контрольні роботи містять 2 варіанти по 20 тестових питань (15 – I рівня та 5 – II рівня складності). Оцінка за модульну контрольну роботу визначається в балах: питання I рівня – 1 бал, II рівня – 2 бали. За результатами виконання тестових завдань загальна кількість балів не може перевищувати 50 балів.

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль запроваджується з метою оцінки результатів навчання студентів і проводиться у формі семестрового екзамену/заліку з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою навчальною програмою, в період екзаменаційної сесії, що проводиться згідно з навчальним планом.

Семестровий залік (екзамен) виставляється за умови виконання студентом завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Студенту, який з навчальної дисципліни має семестровий рейтинговий бал 60 і вище, підсумкова оцінка виставляється автоматично – оцінка за національною шкалою та за шкалою ECTS. Якщо семестровий рейтинговий бал студента становить 35-59 балів, він має можливість скласти залік (екзамен). У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, студент може добрати бали на заліку, виконавши певний вид робіт (наприклад, перездати теми, виконавши індивідуальне завдання, написати підсумкові тести тощо).

Залік – форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр. У екзаменаційно-заліковій відомості та в заліковій книжці здобувача вищої освіти робиться запис: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Підсумкова семестрова оцінка з навчальної дисципліни, де формою контролю є іспит, виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю (якщо такий передбачений програмою навчальної дисципліни) у випадку, якщо

студент успішно виконав усі завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни, і набрав при цьому не менше 75 балів.

У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, або якщо іспит є обов'язковою формою підсумкового контролю (згідно із програмою навчальної дисципліни) студент складає іспит у формі опитування (усного, письмового) тестового контролю тощо. При цьому на іспит вноситься 40 балів (бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт анулюються).

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу вищої освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
45 – 53	<i>добре</i>	4	BC	<i>добре</i>
36 – 44	<i>задовільно</i>	3	DE	<i>задовільно</i>
21 – 35	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40 та більше	відмінно	5	A	відмінно
30 – 35	добре	4	BC	добре
24 – 29	задовільно	3	DE	задовільно
14 – 23	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 13		2	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Основні поняття торговельної діяльності: торговельна діяльність, роздрібна торгівля, оптова торгівля, ресторанне господарство, товарооборот, оптовий товарооборот, роздрібний товарооборот.
2. Інформація, що розміщується в куточку покупця.
3. Документи, які повинні мати суб'єкти господарювання – юридичні особи та суб'єкти господарювання – фізичні особи для здійснення торгівлі.
4. Документи, які повинні мати при собі громадяни, що оформлені на роботу, під час роботи.
5. Види діяльності, які підлягають ліцензуванню.
6. Поняття ліцензії, види ліцензій, порядок одержання ліцензій, їх облік.
7. Поняття та види патентів, їх характеристика, документи, на підставі яких видаються патенти, порядок видачі патентів, їх облік.
8. Поняття сертифіката, його види, порядок сертифікації товарів.
9. Види цін на товари, державне регулювання цін, штрих-кодування товарів.
10. Основні реквізити договору купівлі-продажу товарів.
11. Порядок приймання товару при оприбуткуванні.
12. Склад первісної вартості товарів.
13. Облік ТЗВ та їх розподіл.
14. Первинні документи з обліку товарів в оптовій торгівлі.
15. Синтетичний та аналітичний облік товарів в оптовій торгівлі.
16. Форми реалізації товарів в оптовій торгівлі. Поняття складського обороту, транзитного обороту.
17. Здійснення обліку реалізації товарів зі складу.
18. Відображення в обліку реалізації транзитом.
19. Методи визначення собівартості реалізованих товарів.
20. Поняття торгової націнки.
21. Документальне оформлення надходження та руху товарів на підприємствах роздрібною торгівлі?
22. Форми матеріальної відповідальності, що застосовуються в роздрібній торгівлі.
23. Порядок складання товарного звіту.
24. Здійснення розрахунку торгової націнки на реалізовані товари та на залишок нереалізованих товарів.
25. Облік реалізації товарів на підприємствах роздрібною торгівлі.

26. Порядок застосування в роздрібній торгівлі реєстраторів розрахункових операцій та книг обліку розрахункових операцій.
27. Реалізація товарів із застосуванням торгових автоматів.
28. Інкасація готівки.
29. Здійснення розрахункових операцій з використанням банківських платіжних карток.
30. Групування витрат підприємства.
31. Склад витрат на збут та адміністративних витрат. 3. Порядок повернення або обміну товарів у роздрібній торгівлі.
32. Види торгових знижок. Оформлення рішення торговельного підприємства про надання торгових знижок.
33. Надання знижок за дисконтними картками.
34. Продаж товарів у кредит та з розстрочкою платежу
35. Продаж товарів за договором комісії та доручення.
36. Здійснення обліку бартерних операцій.
37. Поняття та облік тари під товаром, інвентарної тари, заставної тари.
38. Відображення в обліку товарних втрат і нестач товарів.
39. Порядок проведення переоцінки товарів у торгівлі.
40. Порядок проведення інвентаризації.
41. Відображення результатів інвентаризації в обліку.
42. Особливості обліку витрат у сільськогосподарському виробництві.
43. Об'єкти обліку в рослинництві та тваринництві.
44. Склад витрат в рослинництві, тваринництві.
45. Поняття довгострокових біологічних активів, додаткових біологічних активів, сільськогосподарської продукції.
46. Облік довгострокових біологічних активів, додаткових біологічних активів, сільськогосподарської продукції.
47. Визначення доходів (витрат) від первісного визнання довгострокових біологічних активів та їх переоцінка на дату балансу.
48. Первинна документація з обліку витрат і виходу продукції рослинництва.
49. Облік поточних біологічних активів рослинництва.
50. Склад витрат у рослинництві.
51. Визначення доходів (витрат) від первісного визнання поточних біологічних активів рослинництва. Визначення доходів (витрат) від збільшення (зменшення) їх вартості на дату балансу.
52. Визначення доходів (витрат) від первісного визнання сільськогосподарської продукції. Переоцінка сільськогосподарської продукції на дату балансу.
53. Первинна документація з обліку витрат і виходу продукції тваринництва.
54. Облік поточних біологічних активів тваринництва. 3. Склад витрат в тваринництві.
55. Визначення доходів (витрат) від первісного визнання поточних біологічних активів тваринництва. Визначення доходів (витрат) від збільшення (зменшення) їх вартості на дату балансу.
56. Види допоміжних виробництв на сільськогосподарських підприємствах, облік витрат в них.
57. Особливості інвентаризації у сільському господарстві.
56. Порядок закриття рахунків обліку у господарствах.
59. Організація обліку в фермерських господарствах.
60. Фінансова і статистична звітність сільськогосподарських підприємств.
61. Особливості оподаткування сільськогосподарських підприємств.
62. Характеристика видів перевезень.

63. Документи водія та автоперевізника, необхідні для здійснення різних видів перевезень.
64. Документи, необхідні для отримання ліцензії для здійснення перевезень.
65. Особливості відображення в обліку операцій з придбання транспортних засобів за кошти, безоплатного одержання, обміну подібними та неподібними активами, внеску до статутного капіталу.
66. Особливості відображення в обліку робіт з ремонтів та технічного обслуговування транспортних засобів.
67. Оренда транспортних засобів: оформлення та відображення в обліку.
68. Відображення в обліку операцій з реалізації, ліквідації, внеску до статутного капіталу іншого підприємства транспортних засобів.
69. Первинна документація з оприбуткування та витрачання ПММ.
70. Розрахунок витрат паливно-мастильних матеріалів та терміну використання шин та акумуляторів.
71. Особливості відображення в обліку списання ПММ.
72. Відображення в обліку придбання, відновлення, списання та утилізації шин та акумуляторів.
73. Первинна документація з обліку надання послуг та списання витрат в автотранспортних підприємствах.
74. Особливості обліку реалізації послуг з вантажних та пасажирських перевезень.
75. Облік надання транспортно-експедиторських послуг.
76. Відображення в обліку отримання дотацій на перевезення пільгових категорій пасажирів.
77. Особливості нарахування та сплати збору за першу реєстрацію транспортного засобу.
78. Необхідні документи для отримання ліцензії для здійснення будівництва.
79. Характеристика способів виконання будівельно-монтажних робіт.
80. Основні умови договору підряду на капітальне будівництво.
81. Особливості обліку одержання запасів у підрядника.
82. Особливості проведення інвентаризації запасів на будівельних підприємствах.
83. Первинна документація щодо формування собівартості будівельно-монтажних робіт.
84. Особливості обліку витрат у генерального підрядника та субпідрядників.
85. Методики визнання доходу підрядної організації та особливості їх відображення в обліку.
86. Відображення в обліку довгострокових контрактів у будівництві.
87. Особливості складання звітності будівельних підприємств.
88. Ведення обліку капітального будівництва у забудовника.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчально-методичне забезпечення курсу розміщене на платформі Moodle: Облік за видами економічної діяльності: <http://vo.ukraine.edu.ua/course/view.php?id=11182>

7.1. Глосарій (термінологічний словник)

Аванси за будівельним контрактом - грошові кошти або інші активи, отримані підрядником у рахунок оплати робіт, що виконуватимуться за будівельним контрактом.

Активи фонду - активи (окрім фінансових інструментів без права передачі, що емітовані платником внесків) юридичної особи (далі – фонд), діяльність якого спрямована на здійснення виплат його учасникам, які призначені тільки для довгострокових виплат

його учасникам, на які не може бути звернене будь-яке стягнення відповідно до закону та які не повертаються платнику внесків, крім випадків, якщо залишки активів фонду перевищують зобов'язання за програмою з визначеною виплатою або повертаються платнику внесків для погашення вже здійснених ним виплат учасникам фонду.

Амортизація - систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Баланс (звіт про фінансовий стан) - звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Балансова вартість активу - вартість активу, за якою він включається до підсумку балансу.

Біологічний актив - тварина або рослина, яка в процесі біологічних перетворень здатна давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди.

Будівельний контракт - договір про будівництво.

Бухгалтерська звітність - звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів.

Бухгалтерський облік - процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

Валова заборгованість замовників за роботи за будівельним контрактом - сума перевищення витрат підрядника і визнаного ним прибутку (за вирахуванням визнаних збитків) над сумою проміжних рахунків (без непрямих податків) на дату балансу з початку виконання будівельного контракту.

Валова заборгованість замовникам за роботи за будівельним контрактом - сума перевищення проміжних рахунків (без непрямих податків) над витратами підрядника і визнаним ним прибутком (за вирахуванням визнаних збитків) на дату балансу з початку виконання будівельного контракту.

Витрати - зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власникам).

Витрати (дохід) з податку на прибуток - загальна сума витрат (доходу) з податку на прибуток, яка складається з поточного податку на прибуток з урахуванням відстроченого податкового зобов'язання і відстроченого податкового активу.

Витрати за будівельним контрактом - собівартість робіт за будівельним контрактом.

Власний капітал - різниця між активами і зобов'язаннями підприємства.

Головна книга - обліковий регістр, призначений для синтетичного обліку. Застосовується при журнально-ордерній і меморіально-ордерній формах обліку. Г.к. призначена для ведення обліку протягом року. У ній відкриваються всі рахунки синтетичного обліку, які є на даному підприємстві.

Господарські операції (від лат. *operatio* - дія) - окремі господарські дії, що викликають зміни в об'ємі, складі, розміщенні і використанні засобів, а також у складі і призначенні джерел цих засобів.

Готівкові розрахунки - розрахунки між підприємствами, установами і організаціями готівковою. Такі розрахунки проводяться в межах сум, що встановлюються інструкцією банку.

Готова продукція - закінчений виробництвом продукт на підприємстві, який відповідає встановленим стандартам або технічним умовам.

Графік виконання облікових робіт - розподіл облікових робіт між обліковими працівниками.

Грошові кошти - засоби у вигляді грошей, які знаходяться в касі підприємства, на рахунках в банку, на депозитах, у підзвітних осіб.

Дебет (від лат. debet - він повинен) - частина рахунку бухгалтерського обліку. У активних рахунках по Д. записується збільшення, а в пасивних рахунках - зменшення об'єкта обліку.

Дебіторська заборгованість - заборгованість інших підприємств (установ, організацій) або окремих осіб по платежах даному підприємству. Ці підприємства або особи називаються дебіторами. Наявність великої Д.з. негативно впливає на його фінансовий стан.

Дебітори (від лат. debitor - боржник) - інші підприємства, установи і організації, а також окремі особи, які заборгували підприємству.

Договір - угода між двома або декількома сторонами (фізичними або юридичними особами), направлена на встановлення, зміну або припинення певних взаємостосунків.

Документ (від лат. - доказ) - є письмовим підтвердженням права на здійснення або фактичного здійснення господарської операції, її закінченості і господарської доцільності.

Документообіг - рух документів в бухгалтерському процесі з моменту їх складання, опрацювання і до здачі в архів. На кожному підприємстві повинен бути план документообігу, в якому зазначено хто відповідає за складання відповідних документів, хто, кому і в який термін передає документи, використання документів в обліку.

Журнал-Головна - книга, яка являє собою комбінований обліковий реєстр хронологічних і систематичних засобів. Застосовується в підприємствах і організаціях, які ведуть облік за формою "Журнал-Головна".

Журнали-ордери - бухгалтерські реєстри хронологічної реєстрації, синтетичного і в деяких випадках аналітичного обліку.

Журнально-ордерна форма обліку - одна з форм бухгалтерського обліку. За цієї форми використовують накопичувальні реєстри і використовується лінійно позиційний спосіб записів. Як правило, в одному реєстрі поєднуються хронологічні записи, синтетичний і аналітичний обліки.

Загальногосподарські (адміністративні) витрати - частина витрат з управління і обслуговування виробництва (накладних витрат), пов'язаних з обслуговуванням всього виробництва (підприємства) в цілому. Для обліку цих витрат призначений рахунок №92 "Адміністративні витрати".

Заключний бухгалтерський баланс - бухгалтерський баланс, який показує стан засобів підприємства і джерел їх утворення на 31 грудня. Заключний бухгалтерський баланс є однією із форм річного звіту підприємства.

Закриття рахунків - записи, після яких рахунки бухгалтерського обліку не мають сальдо. Наприклад, рахунок №39 "Витрати майбутніх періодів" закривається після списання всіх витрат за призначенням. Періодичне закриття деяких рахунків передбачається діючими положеннями з обліку.

Закупівельні ціни - ціни на продукцію, яка продається державі, встановлені на продукцію відповідних базових кондицій з врахуванням особливостей окремих зон і районів країни.

Залишкова вартість основних засобів - вартість основних засобів за вирахуванням їх зносу.

Запасні частини - предмети праці (матеріали), призначені для ремонту основних засобів і заміни зношених деталей машин. Обліковуються на рахунку №207 "Запасні частини".

Затрати на ліквідацію основних засобів - витрати підприємства, пов'язані з розробкою, демонтажем і іншими операціями з ліквідації об'єктів (див вибуття основних засобів, Виручка від ліквідації основних засобів).

Звіт касира - звіт, що передається касиром підприємства (установи, організації) в бухгалтерію. Він є відривним листом касової книги з додатком прибуткових і видаткових касових документів.

Звітна калькуляція - калькуляція, яка складається в кінці звітного періоду (місяця, кварталу, року) з метою визначення фактичної собівартості продукції, виконаних робіт і послуг.

Звітність - сукупність показників обліку, відображені у формі певних таблиць і характеризують діяльність підприємства (установи, організації) за певний період.

Зведений облік витрат на виробництво - отримання узагальнених даних про витрати на виробництво в розрізі економічних елементів і калькуляційних статей, а також за окремими виробами, групами однорідних виробів, цехів і по підприємстві в цілому. Дані зведеного обліку використовуються для складання звітних калькуляцій собівартості продукції.

Знос основних засобів - зменшення первісної вартості основних засобів в результаті їх зношення в процесі виробництва або внаслідок технічного старіння обладнання і зниження вартості їх виробництва в умовах росту продуктивності праці (моральний знос). В бухгалтерському обліку знос основних засобів є накопиченням сум амортизації. Для обліку зносу основних засобів призначений рахунок №13 "Знос основних засобів".

Інвентаризаційні описи - документи, які складаються в момент проведення інвентаризації і підтверджуються фактичною наявністю товарно-матеріальних цінностей та інших інвентаризованих об'єктів на певну дату.

Інвентаризація - спосіб перевірки відповідного майна даним бухгалтерського обліку.

Інвентарні картки - облікові реєстри типової форми, призначені для пооб'єктного обліку основних засобів.

Інвентарний номер - номер, який присвоюється інвентарному об'єкту.

Інвентарний об'єкт - закінчений пристрій, предмет або комплекс предметів зі всіма додатками.

Калькуляція - (від лат calculation - обчислення) - спосіб групування витрат і визначення собівартості отриманих матеріальних цінностей, виготовленої продукції і виконаних робіт, оформляється у вигляді документа. в якому витрати показують за об'єктами і статтями калькуляції. В залежності від часу складання і призначення калькуляції бувають планові, нормативні і розрахункові.

Капітальне будівництво - процес створення і реконструкції основних засобів.

Капітальні інвестиції - витрати на придбання основних засобів.

Капітальний ремонт основних засобів - найбільший за об'ємом, складністю і вартістю ремонту, при якому здійснюється повна розборка агрегату, заміна всіх зношених деталей і вузлів, а також заміна зношених конструкцій приміщень і споруд.

Касова книга - обліковий реєстр, призначений для обліку касових операцій касиром підприємства.

Касові ордери - документи, що засвідчують законність надходження грошей в касу підприємства і їх витрачання за цільовим призначенням.

Кошторис - документ розрахунку майбутніх витрат і доходів (прибутково-видаткова відомість, відомість витрат на виробництво і ін.).

Кредит - частина рахунку бухгалтерського обліку. У активних рахунках по К. записується зменшення, а в пасивних рахунках збільшення об'єкта обліку. Кредитове сальдо буває в пасивних рахунках.

7.2. Рекомендована література

Основна

1. Облік у галузях виробництва і послуг : навч. посібн. / Ю. Д. Маляревський, М. С. Горяєва, Н. С. Пасенко та ін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2023. – 616 с.
2. Облік у галузях виробництва та послуг : навч. посібн. / Ю. Д. Маляревський, М. С. Горяєва, Н. С. Пасенко. – Х. : ХНЕУ, 2022. – 400 с.

Додаткова

3. Бухгалтерський облік в торгівлі / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця та доц. Н. М. Малюги. – 3-ге вид., перероб. і доп. – Житомир : ПП "Рута", 2022. – 576 с.
4. Бухгалтерський облік у сільському господарстві в первинних документах і проводках / за ред. М. Ф. Огійчука та В. М. Пархоменка. – Х. : Фактор, 2018. – 480 с.
5. Бухгалтерський облік у сільському господарстві : навч. посібн. / за ред. Ф. Ф. Бутинця та М. М. Коцупатого. – Житомир : ПП "Рута", 2023. – 511 с.
6. Все про облік та організацію будівельної діяльності / І. Басова, Ю. Єгорова, І. Чалий та ін. – 7-е вид., перероб. і доп. – Х. : Фактор, 2021. – 656 с.
7. Грабова Н. Н. Бухгалтерський облік на виробничих та торговельних підприємствах: навч. посіб. для вузів / Н. Н. Грабова, В. Н. Добровський; під ред. Н.В. Кужельного. – К. : А.С.К., 2022. – 623 с.
8. Облік сільськогосподарської діяльності: навч. посібн. / за ред. В. М. Жука. – К. : Видавництво ТОВ "Юр-Агро-Веста", 2021. – 368 с.
9. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах : підручник / М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, М. І. Беленкова та ін. ; / за ред. проф. М. Ф. Огійчука. – 5-те вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2022. – 1056 с.

7.4 Інформаційні ресурси в Інтернеті

10. Національні положення(стандарти) бухгалтерського обліку – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>
11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
12. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів та документів і розрахунків, затверджена наказом Міністерства фінансів України в редакції Закону України від 11.08.94 № 202/412 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
13. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
14. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/p_stat_kl/kved.htm.

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	Ноутбук, проектор, екран	Ноутбук, проектор, екран
Практичні заняття	Комп'ютерний клас	Комп'ютерний клас

